

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Π.Γ. κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 2945/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

14 Ιανουαρίου 2010

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Π.Γ. κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Χρήστος Ροζάκης,

Anatoly Kovler,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens, *δικαστές,*

και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 15 Δεκεμβρίου 2009,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 2945/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας η οποία ασκήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») από έναν έλληνα υπήκοο, τον κύριο Π. Γ. («ο προσφεύγων»), στις 21 Δεκεμβρίου 2006.

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι, το οποίο είναι μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ελσίνκι. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Γ. Κανελλόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κυρία Σ. Τρεκλή, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε, ειδικότερα, ότι είχε υποβληθεί σε πράξεις αστυνομικής βίας και ότι οι αρχές δεν είχαν διεξάγει προσηκουσα έρευνα του συμβάντος, κατά παράβαση του άρθρου 3, άρθρου 6 § 1 και άρθρου 13 της Σύμβασης.

4. Στις 11 Σεπτεμβρίου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση τις αιτιάσεις σχετικά με το άρθρο 3, άρθρο 6 § 1 και άρθρο 13 της Σύμβασης. Αποφασίσθηκε επιπλέον ότι το τμήμα θα αποφαινόταν

ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας της προσφυγής (άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

A. Συνοπτική περιγραφή των συμβάντων

1. Η εκδοχή του προσφεύγοντα

5. Στις 23 Δεκεμβρίου 2001, περίπου στις 10.30 μ.μ., ο προσφεύγων επέβαινε σε όχημα το οποίο σταμάτησε η αστυνομία για εξακρίβωση στοιχείων έξω από μία καφετέρια στην περιοχή Άνω Τούμπα της Θεσσαλονίκης. Ο Δ. Ζ., γνωστός των επιβατών ο οποίος περνούσε από εκεί, ρώτησε έναν εκ των επιβατών, τον κύριο Γ. Κ., τι συνέβαινε. Ένας αστυνομικός, ο οποίος μετέπειτα αναγνωρίστηκε ως ο αρχιφύλακας Α. Α., έστρεψε το φακό του προς αυτόν και του ζήτησε τα στοιχεία του. Ο κύριος Ζ. απάντησε ότι ήθελε να μάθει αν ο φίλος του είχε κάποιο πρόβλημα. Ένας άλλος αστυνομικός, ο οποίος μετέπειτα αναγνωρίστηκε ως ο αστυφύλακας Ζ. Τ., του ζήτησε να δείξει την ταυτότητά του. Ο κύριος Ζ. απάντησε ότι δεν είχε την ταυτότητα πάνω του και πρότεινε να πάνε όλοι μαζί στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής για εξακρίβωση των στοιχείων του, καθώς εκεί είχε εκδώσει την ταυτότητά του. Τότε, σύμφωνα με ισχυρισμούς του, ένας από τους αστυνομικούς τον ρώτησε αν «το έπαιζε μάγκας». Μετά από λίγα δευτερόλεπτα, ο αστυνομικός Τ. πέρασε τις χειροπέδες του γύρω από το χέρι του Δ. Ζ. και τον χτύπησε στο στόμα. Αυτό τον ζάλισε και, καθώς έπεφτε κάτω, ο αστυνομικός Τ. τον κλώτσησε δύο φορές στο θώρακα και την κοιλιά.

6. Ο προσφεύγων υποστήριξε ότι ήταν μάρτυρας στο πιο πάνω περιστατικό και ανέφερε ότι άκουσε πυροβολισμούς πριν εισέλθει στην καφετέρια όπου κατευθύνθηκε προς τις τουαλέτες. Οι αστυνομικοί μπήκαν στην καφετέρια και έσυραν με τη βία τον προσφεύγοντα έξω από τις τουαλέτες στον κύριο χώρο της καφετέρας. Τον πέταξαν πάνω στο τραπέζι του μπιλιάρδου και του πέρασαν χειροπέδες, ενώ, σύμφωνα με ισχυρισμούς του, τον χτυπούσαν καθ' όλη τη διάρκεια ακόμα και με τη στέκα του μπιλιάρδου με την οποία τον χτύπησαν δύο φορές στην πλάτη. Ο προσφεύγων και άλλοι τρεις πολίτες οδηγήθηκαν με χειροπέδες στο κοντινό αστυνομικό τμήμα της Άνω Τούμπας όπου ισχυρίζεται ότι αστυνομικοί τον χτύπησαν

με βία. Ως αποτέλεσμα του ξυλοδαρμού, ο προσφεύγων υπέστη κάταγμα στην κάτω γνάθο του και τα ούλα του άρχισαν να ματώνουν. Κατόπιν του συμβάντος αυτού, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο κρατικό νοσοκομείο «Άγιος Δημήτριος» όπου, μετά από ακτινογραφία στη γνάθο του και κάποια ράμματα στο κεφάλι του, μεταφέρθηκε πίσω στο αστυνομικό τμήμα. Μετά από πολύωρη κράτηση, στον προσφεύγοντα απαγγέλθηκαν κατηγορίες για επίθεση και πρόκληση σωματικών βλαβών σε αστυνομικούς καθώς και για προβολή αντίστασης κατά τη σύλληψή του.

7. Στις 24 Δεκεμβρίου, στις 4 π.μ., ο προσφεύγων απολογήθηκε ενώπιον του ανακριτή Θεσσαλονίκης για τις κατηγορίες της ελευθέρωσης κρατουμένου, της επίθεσης κατά αστυνομικού και της πρόκλησης σοβαρών σωματικών βλαβών. Ανέφερε ότι υπήρξε θύμα κακομεταχείρισης, ενώ συγχρόνως αρνήθηκε τις σε βάρος του κατηγορίες. Στη συνέχεια, οδηγήθηκε πίσω στο κελί του όπου παρέμεινε έως τις 10 π.μ., οπότε μεταφέρθηκε σε άλλο αστυνομικό τμήμα για λήψη αποτυπωμάτων, και κατόπιν, ο εισαγγελέας τον παρέπεμψε ενώπιον ανακριτή. Όλο αυτό το διάστημα, ο προσφεύγων, σύμφωνα με ισχυρισμούς του, παρέμεινε δεμένος με χειροπέδες και κάποια στιγμή, κατά τη διάρκεια των μεταφορών του από το ένα αστυνομικό τμήμα στο άλλο, λιποθύμησε. Γύρω στο μεσημέρι, μεταφέρθηκε ενώπιον του ανακριτή ο οποίος του χορήγησε προθεσμία έως τις 28 Δεκεμβρίου 2001 προκειμένου να ετοιμάσει την απολογία του και στη συνέχεια αφέθηκε ελεύθερος. Ο προσφεύγων δηλώνει ότι ούτε ο εισαγγελέας ούτε ο ανακριτής αντέδρασαν στα εμφανή τραύματά του και τους ισχυρισμούς του περί κακομεταχείρισης.

2. Η εκδοχή της Κυβέρνησης

Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η εξακρίβωση στοιχείων των επιβατών του οχήματος είχε σχεδόν ολοκληρωθεί όταν ο Δ. Ζ., ο οποίος περνούσε από εκεί, κατευθύνθηκε προς τους αστυνομικούς. Παρά την αρχική προειδοποίησή τους, ο κύριος Ζ. αγνόησε τους αστυνομικούς, πλησίασε το όχημα και άρχισε να μιλά στους επιβάτες. Όταν ο αρχιφύλακας Α. ζήτησε από το κύριο Ζ. τα στοιχεία του, ο τελευταίος αρνήθηκε να υπακούσει και έσπρωξε απότομα τον αστυνομικό με το χέρι του. Οι αστυνομικοί Χ. και Τ. έτρεξαν να βοηθήσουν τον συνάδελφό τους και προσπάθησαν να περάσουν χειροπέδες στον κύριο Ζ. Ο τελευταίος αντιστάθηκε σθεναρά και χτυπώντας και κλωτσώντας τους πιο πάνω αστυνομικούς.

9. Εν τω μεταξύ, οι Δ. και Λ. Κ. βγήκαν από ένα κοντινό καφέ και ενεπλάκησαν στη διαμάχη μεταξύ του Δ. Ζ. και των τριών αστυνομικών. Ενώ οι

αστυνομικοί προσπαθούσαν να περάσουν χειροπέδες στον κύριο Ζ. και να τον συλλάβουν, οι Δ. και Λ. Κ. έσπρωξαν βιαίως τους αστυνομικούς με τα χέρια τους και τους χτύπησαν με τα χέρια και τα πόδια τους. Πράττοντας κατ'αυτόν τον τρόπο, κατάφεραν να τους εμποδίσουν να συλλάβουν τον κύριο Ζ., ο οποίος διέφυγε. Ο αστυνομικός Α. πυροβόλησε στον αέρα για να τρομάξει αυτούς που του είχαν επιτεθεί.

10. Λόγω του ότι το συμβάν έλαβε χώρα πλησίον του αστυνομικού τμήματος της Τούμπας, μόλις ο αστυνομικός Α. πυροβόλησε, μία άλλη ομάδα αστυνομικών έτρεξε για βοήθεια. Ένας αριθμός ατόμων που είτε είχαν συμμετάσχει ενεργά στο συμβάν, μεταξύ των οποίων ο προσφεύγων, ή ήταν απλοί παρατηρητές, έτρεξαν στην κοντινή καφετέρια. Οι Χ., Δ. και Λ. Κ. συνελήφθησαν. Ο προσφεύγων βρέθηκε στις τουαλέτες όπου κρυβόταν για να αποφύγει τη σύλληψη. Όλα τα παραπάνω άτομα συνελήφθησαν επ'αυτοφώρω και οδηγήθηκαν στο αστυνομικό τμήμα Τούμπας. Ο προσφεύγων κατηγορήθηκε για ελευθέρωση κρατουμένου και απρόκλητες σωματικές βλάβες.

Β. Ιατρικές εκθέσεις

11. Σύμφωνα με το πιστοποιητικό νοσηλείας αριθ. 684/2002, το οποίο εξέδωσε το Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης «Άγιος Δημήτριος» στις 29 Ιανουαρίου 2002, ο προσφεύγων είχε μεταφερθεί στο νοσοκομείο στις 23 Δεκεμβρίου 2001 στις 11.50 μ.μ. Είχε υποστεί κρανιακή βλάβη, τραύμα στο κεφάλι, κάταγμα του προγομφίου στην κάτω γνάθο και κάταγμα σε δύο άλλα δόντια. Το πιστοποιητικό ανέφερε επίσης «Διάγνωση: καταγγελία ξυλοδαρμού» και επεσήμαινε ότι ο προσφεύγων πήρε εξιτήριο αφού του δόθηκαν ιατρικές οδηγίες και έγιναν ράμματα στα τραύματά του.

12. Σύμφωνα με πιστοποιητικό νοσηλείας το οποίο εκδόθηκε στις 25 Δεκεμβρίου 2001 από το Κρατικό Νοσοκομείο Γεώργιος Γεννηματάς, ο προσφεύγων εισήχθη στο νοσοκομείο στις 24 Δεκεμβρίου 2001 και διαγνώστηκε κάταγμα στην κάτω γνάθο. Υπεβλήθη σε εγχείρηση ανάταξης της κάτω γνάθου κατά την οποία εισήχθησαν ελάσματα και βίδες στη γνάθο του. Ο προσφεύγων πήρε εξιτήριο στις 25 Δεκεμβρίου 2001 με σημείωμα ότι η ιατρική κατάστασή του είχε βελτιωθεί.

Γ. Η διοικητική έρευνα

13. Στις 8 Ιανουαρίου 2002, η Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης διέταξε διοικητική έρευνα προκειμένου να εξακριβωθούν οι ακριβείς συνθήκες υπό τις οποίες οι τρεις αστυνομικοί είχαν τραυματισθεί και αν είχαν υποπέσει σε οποιοδήποτε πειθαρχικό αδίκημα. Η διοικητική έρευνα ανατέθηκε σε έναν αστυνομικό που υπηρετούσε στην αστυνομική υποδιεύθυνση διοικητικών ερευνών. Ως μέρος της έρευνας ο ερευνητής αστυνομικός κάλεσε ως μάρτυρες τους τρεις αστυνομικούς που είχαν λάβει μέρος στο συμβάν, τον προσφεύγοντα, δύο γνωστούς του που ήταν παρόντες στη σκηνή του συμβάντος και κάποια άλλα άτομα που κατηγορούνταν για επίθεση εναντίον αστυνομικών. Μελετήθηκαν οι διάφορες καταθέσεις μαρτύρων αλλά δεν έγινε περαιτέρω έρευνα σχετικά με τους πυροβολισμούς ή τη νομιμότητα γενικότερα του αρχικού ελέγχου για εξακρίβωση στοιχείων. Στο πόρισμα της διοικητικής έρευνας που εκδόθηκε στις 9 Αυγούστου 2002, παρατηρήθηκε ότι

«άτομα που εμπλέκονται στο συμβάν αρνήθηκαν να συμμορφωθούν με τις διαταγές των αστυνομικών και, επιπλέον, ένας εξ αυτών (Δ. Ζ.) προσπάθησε να «ελέγξει» τους αστυνομικούς που εκτελούσαν τον έλεγχο, θεωρώντας με αυθαίρετο και θρασύ τρόπο ότι είχε ένα ανύπαρκτο τέτοιο δικαίωμα ... Λαμβάνοντας επίσης υπόψη την απρόκλητη, βίαιη και δυσανάλογη επίθεση άλλων ατόμων κατά των αστυνομικών, συμπεραίνεται ότι οι αστυνομικοί αξιολόγησαν ορθά τις σχετικές περιστάσεις και ενήργησαν σωστά. Η συμπλοκή μεταξύ των αστυνομικών και των εν λόγω ατόμων ήταν αναπόφευκτη. Οι αστυνομικοί χρησιμοποίησαν αναγκαία σωματική βία κατά των πολιτών κυρίως για να προστατεύσουν τη σωματική ακεραιότητά τους η οποία τελούσε υπό άμεση απειλή. Υπήρχε σαφής κίνδυνος αρπαγής των όπλων των αστυνομικών από τα εμπλεκόμενα άτομα μέσα στα πλαίσια μίας δυσανάλογης επίθεσης από δέκα ή δεκαπέντε εξ αυτών κατά των αστυνομικών. Ως εκ τούτου, εκτός από τα τραύματα που υπέστησαν οι αστυνομικοί, τα οποία μπορεί εύκολα να ήταν σοβαρότερα, υπήρχε άμεσος κίνδυνος χρήσης των όπλων από πολίτες με ακραίο τρόπο (θανάσιμος πυροβολισμός των αστυνομικών κλπ).»

14. Το πόρισμα ομοίως ανέφερε:

«Ο πυροβολισμός στον αέρα από τον αστυνομικό Α. ήταν αναγκαίος προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε δυσχερής κατάσταση. Η πράξη του

τρόμαξε τους επιτιθέμενους και επέτρεψε στους αστυνομικούς να ανακτήσουν τον έλεγχο της κατάστασης και να προχωρήσουν στη σύλληψη των δραστών ... Ανακεφαλαιώνοντας, η χρήση βίας από τους αστυνομικούς ήταν σαφώς αναγκαία. ... Τα απλά τραύματα που προκλήθηκαν σε όλα τα άτομα και τους αστυνομικούς που συμμετείχαν στο συμβάν αυτό είναι απολύτως δικαιολογημένα από την ένταση της συμπλοκής.»

15. Σε ό,τι αφορά την επικαλούμενη κακομεταχείριση στους χώρους του αστυνομικού τμήματος, το πόρισμα επεσήμανε, μεταξύ άλλων:

«η βίαιη συμπεριφορά των αστυνομικών προβλήθηκε στις μαρτυρίες των ατόμων που προκάλεσαν τις παράνομες πράξεις. Αν και οι εν λόγω μαρτυρίες δεν μπορούν να απορριφθούν ως έχουν, ωστόσο η ακρίβεια και η αντικειμενικότητά τους δεν μπορούν να θεωρούνται δεδομένες. Μαρτυρίες όπως αυτές των Κ. και Κ. –ξαδέρφου και φίλου αντίστοιχα του κατηγορουμένου- αφορούν αναμφίβολα προσωπικές απόψεις και αξιολογήσεις οι οποίες θα συνδράμουν τον κατηγορούμενο κατά τη δίκη. ... Δεν έχουν αποδειχθεί όλες οι μαρτυρίες. Αντιθέτως, οι αστυνομικοί (που συμμετείχαν στα συμβάντα) τις έχουν διαψεύσει. Οι τελευταίοι επέμειναν στις καταθέσεις τους ότι δεν υπήρξε βία στο αστυνομικό τμήμα και ότι όλες οι σωματικές βλάβες που υπέστησαν οι πολίτες προκλήθηκαν πριν την προσαγωγή τους στο αστυνομικό τμήμα.»

Συνεχίζει ως εξής:

«Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να γίνει αναφορά στους ισχυρισμούς ατόμων περί απρόκλητης κακομεταχείρισης από «κακούς» αστυνομικούς εναντίον εκείνων οι οποίοι απλά «έτυχε» να βρίσκονται εκεί ή δεν είχαν σχέση με το συμβάν. Αυτές οι καταθέσεις δεν μπορούν να ληφθούν σοβαρά υπόψη, ούτε μπορούν να θεωρηθούν αντικειμενικές. Αντιθέτως, πρέπει να θεωρηθούν ως τακτικές υπεράσπισης από τους φίλους/γνωστούς τους, οι οποίοι αντιμετωπίζουν σοβαρές ποινικές κατηγορίες και των οποίων οι καταθέσεις αποσκοπούν στο να πλήξουν την εικόνα των αστυνομικών».

Δ. Οι δικαστικές διαδικασίες

1. Ποινική διαδικασία

16. Στις 11 Ιανουαρίου 2002, ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης άσκησε ποινική δίωξη κατά του προσφεύγοντος για ελευθέρωση κρατουμένου, επίθεση κατά αστυνομικών και πρόκληση σοβαρών σωματικών βλαβών.

17. Στις 22 Ιανουαρίου 2002, ο προσφεύγων κατέθεσε μήνυση ως πολιτικώς ενάγων ενώπιον της Εισαγγελίας Θεσσαλονίκης. Η μήνυση στρεφόταν εναντίον των αστυνομικών Χ., Α., Τ. καθώς και εναντίον αστυνομικών που δε γνώριζε ο προσφεύγων και οι οποίοι συμμετείχαν στην επικαλούμενη κακομεταχείριση τόσο κατά τη σύλληψή του όσο και κατά την κράτησή του στις 23 Δεκεμβρίου 2001. Η μήνυση αφορούσε επίσης την επικαλούμενη ψευδορκία των αστυνομικών που φέρονται να είχαν καταθέσει ενόρκως σε βάρος του κατά τη διενέργεια άτυπης έρευνας, εμπλέκοντάς τον σε αδικήματα τα οποία υποστήριζε ότι δεν είχε διαπράξει.

18. Στις 29 Ιουλίου 2003, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης ανέστειλε τη δίωξη εναντίον των αστυνομικών μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης στη δίκη σε βάρος του προσφεύγοντος και άλλων πολιτών που εμπλέκονταν στο συμβάν της 23^{ης} Δεκεμβρίου 2001 (βούλευμα αριθ. 1159/2003).

19. Στις 14 Ιανουαρίου 2005, το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης απάλλαξε τον προσφεύγοντα από όλες τις σε βάρος του κατηγορίες. Το δικαστήριο έκρινε ότι δεν είχε αποδειχθεί κατά τη διαδικασία ότι ο προσφεύγων είχε τραυματίσει με οποιονδήποτε τρόπο τους αστυνομικούς αλλά ότι η συμμετοχή του είχε περιοριστεί σε μία προφορική διαμάχη μεταξύ εκείνου και των αστυνομικών σε σχέση προς το συμβάν. Το δικαστήριο ομοίως έκρινε ότι ούτε το λιγότερο σοβαρό αδίκημα της ελευθέρωσης κρατουμένου είχε αποδειχθεί (απόφαση αριθ. 683/2005).

20. Στις 13 Ιουνίου 2005, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης για να κινηθεί εκ νέου η ποινική διαδικασία σε βάρος των αστυνομικών.

21. Στις 15 Σεπτεμβρίου 2005, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης παρέπεμψε σε δίκη τον αστυνομικό Α. για πρόκληση σοβαρών σωματικών βλαβών στον προσφεύγοντα εντός του αστυνομικού τμήματος και για εσκεμμένη υποβολή μήνυσης η οποία αφορούσε περιστατικά τα οποία ήταν γνωστό πως ήταν ψευδή, στηριζόμενα σε ψευδομαρτυρίες και συκοφαντικά. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά την κατηγορία για σοβαρές σωματικές βλάβες, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών έκρινε ότι ο προσφεύγων είχε αναγνωρίσει τον αστυνομικό Α. ως εκείνον που του προκάλεσε σωματικές βλάβες. Ανέφερε ότι αρχικά ο προσφεύγων είχε καταθέσει ότι και οι τρεις αστυνομικοί είχαν χρησιμοποιήσει σωματική βία

εναντίον του αλλά ότι, κατόπιν, στην ένορκη κατάθεσή του στις 21 Φεβρουαρίου 2003, κατέθεσε ότι ο αστυνομικός Α. ήταν ο μόνος δράστης της σε βάρος του σωματικής βίας. Αναφέρθηκε επίσης ότι ο προσφεύγων δεν είχε λάβει μέρος στη συμπλοκή και ότι ήταν εύλογο ότι είχε τραυματιστεί κατά τη σύλληψή του και κατόπιν αυτής. Το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών ομοίως δέχθηκε ότι ο αστυνομικός Α. είχε καταθέσει ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης ότι ο προσφεύγων είχε χτυπηθεί κατά τη διάρκεια της σύλληψής του.

22. Επιπλέον, ο αστυνομικός Χ. παραπέμφθηκε σε δίκη για εσκεμμένη υποβολή μήνυσης η οποία αφορούσε περιστατικά τα οποία ήταν γνωστό πως ήταν ψευδή, στηριζόμενα σε ψευδομαρτυρίες και συκοφαντικά. Τέλος, ο αστυνομικός Τ. παραπέμφθηκε σε δίκη για ψευδορκία.

23. Η συζήτηση ενώπιον του Εφετείου Θεσσαλονίκης έλαβε χώρα στις 25 Μαΐου 2006. Ο προσφεύγων κατέθεσε ότι τον είχε σύρει έξω από τις τουαλέτες στον κύριο χώρο της καφετέριας ο αστυνομικός Α., ο οποίος, μαζί με άλλους αστυνομικούς, τον χτύπησαν. Υποστήριξε επίσης ότι ενώ τον μετέφεραν στο αστυνομικό τμήμα, ο αστυνομικός Α. τον ξανακτύπησε στο πρόσωπο. Ο Χ. Μ., ένα αυτόπτης μάρτυρας, κατέθεσε ότι είχε δει τον προσφεύγοντα να τον πετάνε πάνω σε ένα τραπέζι μπιλιάρδου και να τον χτυπούν αστυνομικοί. Οι αστυνομικοί Θ. Κ. και Χ. Ν. κατέθεσαν ότι όταν ο προσφεύγων έφθασε στο αστυνομικό τμήμα είχε ήδη τραυματιστεί. Επιπλέον, ο κατηγορούμενος Χ. δήλωσε ότι ο προσφεύγων είχε μεταφερθεί τραυματισμένος στο αστυνομικό τμήμα. Ο κατηγορούμενος Α. υποστήριξε ότι δεν είχε χτυπήσει τον προσφεύγοντα στο αστυνομικό τμήμα και ότι ο τελευταίος είχε κτυπηθεί ενώ βρισκόταν στην καφετέρια, αν και ο δράστης ήταν άγνωστος. Τέλος, ο κατηγορούμενος Τ. δήλωσε ότι ο προσφεύγων μάλλον κτυπήθηκε κατά τη διάρκεια της σύλληψής του.

24. Στις 26 Μαΐου 2006, το Εφετείο Θεσσαλονίκης απάλλαξε και τους τρεις αστυνομικούς από όλες τις κατηγορίες. Το εφετείο έκρινε ότι υπήρχαν πολλές αμφιβολίες ως προς το αν είχαν προκληθεί σωματικές βλάβες στον προσφεύγοντα από τον αστυνομικό Α. εντός του αστυνομικού τμήματος και ότι υπήρχαν αντιφάσεις στις καταθέσεις του προσφεύγοντος ως προς τον δράστη των σωματικών βλαβών του και τον τόπο όπου είχε κτυπηθεί. Ειδικότερα, έκρινε ότι ο προσφεύγων είχε καταθέσει στο ακροατήριο ότι δράστης των σωματικών βλαβών του ήταν μόνο ο αστυνομικός Α., ενώ στη μήνυσή του υποστήριξε ότι οι τρεις κατηγορούμενοι από κοινού τον είχαν υποβάλει σε κακομεταχείριση. Επιπλέον, το εφετείο παρατήρησε

μεταξύ άλλων ότι ο προσφεύγων είχε δηλώσει κατά τη συζήτηση ότι ο αστυνομικός Α. τον είχε χτυπήσει μέσα στο αστυνομικό τμήμα, ενώ οι αυτόπτες μάρτυρες κύριος Μ. και οι αστυνομικοί Κ. και Ν. είχαν δηλώσει ότι ήταν ήδη τραυματισμένος όταν μεταφέρθηκε στο αστυνομικό τμήμα (απόφαση αριθ. 1870/2006). Η απόφαση καθαρογράφηκε στις 29 Ιουνίου 2006.

2. Διοικητική διαδικασία

25. Εν τω μεταξύ, στις 5 Μαρτίου 2003, ο προσφεύγων κατέθεσε αγωγή αποζημίωσης ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης αξιώνοντας 31.609 ευρώ ως αποζημίωση για την κακομεταχείριση που υποστηρίζει ότι υπέστη από τους αστυνομικούς κατά τη σύλληψή του και την παραμονή του στο αστυνομικό τμήμα. Από το φάκελο προκύπτει ότι η διαδικασία εκκρεμεί ακόμα ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης.

II. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

26. Άρθρο 167 του ελληνικού Ποινικού Κώδικα προβλέπει, στο μέτρο που σχετίζεται με την παρούσα υπόθεση:

Αντίσταση

«1. Όποιος μεταχειρίζεται βία ή απειλή βίας για να εξαναγκάσει κάποια αρχή ή υπάλληλο να ενεργήσουν πράξη που ανάγεται στα καθήκοντά τους ή να παραλείψουν νόμιμη πράξη, καθώς και όποιος βιαιοπραγεί κατά υπαλλήλου ή προσώπου που έχει προσληφθεί ... τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

2. Αν οι πράξεις που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος έγιναν από πρόσωπο που οπλοφορεί ή φέρει αντικείμενα με τα οποία μπορεί να προκληθεί σωματική βλάβη ... καθώς και αν το πρόσωπο κατά του οποίου στράφηκε η πράξη διέτρεξε σοβαρό προσωπικό κίνδυνο, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών ...».

27. Ο Κώδικας Δεοντολογίας του Αστυνομικού (προεδρικό διάταγμα αριθ. 254/2004) προβλέπει, στο μέτρο που σχετίζεται με την παρούσα υπόθεση:

Άρθρο 1. Γενικές υποχρεώσεις

«Ο αστυνομικός :

α) Υπηρετεί τον Ελληνικό Λαό και εκτελεί τα καθήκοντά του, όπως ορίζουν το Σύνταγμα και οι νόμοι.

β) Υποχρεούται να σέβεται την αξία του ανθρώπου και να μεριμνά για την προστασία των δικαιωμάτων του ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου.

γ) Ενεργεί πάντοτε με σκοπό την εξασφάλιση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και τη διαφύλαξη των νομίμων συμφερόντων των πολιτών.

δ) Ενεργεί κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων του, με βάση τις αρχές της νομιμότητας, της αναλογικότητας, της επιείκειας, της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης και του σεβασμού της διαφορετικότητας των ατόμων.

(...)

Άρθρο 3: Συμπεριφορά κατά τη σύλληψη και κράτηση πολιτών

«Ο αστυνομικός :

α) Ενεργεί σύλληψη ατόμου όταν αυτό προβλέπεται από τις διατάξεις του Συντάγματος και του νόμου. Κατά τη σύλληψη ενεργεί με σύνεση και σταθερότητα, τηρεί άψογη συμπεριφορά και αποφεύγει κάθε πράξη που μπορεί να βλάψει την τιμή και την υπόληψη του συλληφθέντος και γενικά να προσβάλει την αξιοπρέπειά του. Χρησιμοποιεί την απολύτως αναγκαία βία και δεσμεύει τον συλληφθέντα μόνον όταν αντιδρά βίαια ή είναι ύποπτος φυγής.

(...)

β) Διασφαλίζει συνθήκες κράτησης που εγγυώνται την ασφάλεια, την υγεία και την προστασία της προσωπικότητας του κρατουμένου και μεριμνά για την κατά το δυνατόν αποφυγή του συγχρωτισμού των λοιπών κρατουμένων με τους ποινικούς, των ανδρών με τις γυναίκες, των ανηλίκων με τους ενήλικες και λαμβάνει ειδική πρόνοια για τα ευάλωτα άτομα.

γ) Μεριμνά για την προστασία της υγείας του κρατουμένου, εξασφαλίζοντας άμεση ιατρική περίθαλψη σε περίπτωση ανάγκης και παρέχοντας τη δυνατότητα εξέτασης και από γιατρό της επιλογής του.

θ) Αποτρέπει και καταγγέλλει άμεσα, κάθε πράξη που συνιστά βασανιστήριο ή άλλη μορφή απάνθρωπης, σκληρής ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, οποιαδήποτε μορφή βίας ή απειλή βίας, καθώς και κάθε δυσμενή ή διακριτική μεταχείριση σε βάρος κρατουμένου.

(...))»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

28. Ο προσφεύγων παραπονέθηκε ότι κατά τη σύλληψή του και τη μετέπειτα κράτησή του υποβλήθηκε σε πράξεις αστυνομικής βίας οι οποίες του προκάλεσαν έντονη σωματική και ψυχική οδύνη που ισοδυναμεί με βασανιστήρια, απάνθρωπη ή/και εξευτελιστική συμπεριφορά ή τιμωρία, κατά παράβαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Παραπονέθηκε επίσης ότι οι ανακριτικές και διωκτικές αρχές δεν προέβησαν σε μία άμεση και αποτελεσματική επίσημη διερεύνηση του συμβάντος η οποία θα μπορούσε να έχει οδηγήσει στον εντοπισμό και την τιμωρία των υπαίτιων αστυνομικών. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ως εκ τούτου ότι, αντίθετα προς το άρθρο 3, σε συνδυασμό με το άρθρο 13 της Σύμβασης, δεν είχε στη διάθεσή του αποτελεσματικό εθνικό ένδικο μέσο κατά της βλάβης που υπέστη όσο βρισκόταν υπό κράτηση.

Το άρθρο 3 της Σύμβασης προβλέπει:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

Το άρθρο 13 της Σύμβασης έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Επί του παραδεκτού

29. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Ισχυρισμοί των διαδίκων

30. Ο προσφεύγων υποστήριξε ότι οι σοβαρές σωματικές βλάβες του ήταν το αποτέλεσμα μη αναγκαίας και δυσανάλογης χρήσης βίας από τους αστυνομικούς που ενεπλάκησαν στο συμβάν. Ομοίως παραπονέθηκε ότι οι ανακριτικές και διωκτικές αρχές δεν είχαν διεξάγει μία άμεση, λεπτομερή και αποτελεσματική διοικητική και δικαστική διερεύνηση των αιτιάσεών του.

31. Η Κυβέρνηση επεσήμανε ότι οι αστυνομικοί προσπαθούσαν να πραγματοποιήσουν μία νόμιμη σύλληψη και εμποδίστηκαν στο έργο τους από την αντίσταση που επέδειξε ο Δ. Ζ. και από τις ενέργειες μίας ομάδας άλλων νεαρών ανδρών που ήταν πρόθυμοι να τον βοηθήσουν στην προσπάθειά του να διαφύγει και να αποφύγει τη σύλληψη. Υποστήριξαν ότι οι κακώσεις σε ορισμένα σημεία του σώματος του προσφεύγοντος ήταν το αποτέλεσμα της πάλης με τους αστυνομικούς Α., Τ. και Χ. κατά τη σύλληψή του. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Κυβέρνησης, οι αστυνομικοί είχαν ενεργήσει σε αυτοάμυνα όταν ήρθαν αντιμέτωποι με μία άδικη και απρόκλητη επίθεση. Η Κυβέρνηση ομοίως υποστήριξε ότι ο προσφεύγων δεν είχε υποστεί κανενός είδους κακομεταχείριση κατά την παραμονή του στο αστυνομικό τμήμα. Σε ό,τι αφορά την αποτελεσματικότητα της έρευνας και της δικαστικής διαδικασίας, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η διερεύνηση του συμβάντος υπήρξε άμεση, ανεξάρτητη και εξονυχιστική και ότι κατέθεσαν είκοσι οκτώ μάρτυρες. Ποινικές κατηγορίες ασκήθηκαν και κατά των αστυνομικών που ενεπλάκησαν στο συμβάν. Το γεγονός ότι η μήνυση του προσφεύγοντα εντέλει απορρίφθηκε ως αβάσιμη δεν είχε κανέναν αντίκτυπο στην αποτελεσματικότητα της έρευνας. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η αιτιολογία της απόφασης αριθ. 1870/2006 του Εφετείου Θεσσαλονίκης ήταν λεπτομερής, συγκεκριμένη και επαρκής, χωρίς καμία αντίφαση ως προς τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και τις καταθέσεις των μαρτύρων. Εν ολίγοις, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι οι αρμόδιες αρχές είχαν διεξάγει μία εξονυχιστική διπλή διοικητική και ποινική διερεύνηση, στη βάση όλων

των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων. Οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος είχαν όλοι εξακριβωθεί και απορριφθεί ως αβάσιμοι.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

α) Ως προς την επικαλούμενη κακομεταχείριση

ι) Γενικές αρχές

32. Όπως έχει αναφέρει το Δικαστήριο σε πολλές περιπτώσεις, το άρθρο 3 κατοχυρώνει μία από τις πιο θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών. Ακόμα και στις πιο δύσκολες περιστάσεις, όπως ο αγώνας κατά της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, η Σύμβαση απαγορεύει ρητά τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά του θύματος (βλέπε *A. και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], no. 3455/05, § 126, ECHR 2009-...). Επιπλέον, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι σε ό,τι αφορά ένα άτομο που έχει στερηθεί την ελευθερία του, η προσφυγή στη σωματική βία η οποία δεν έχει καταστεί αυστηρά αναγκαία λόγω της συμπεριφοράς του μειώνει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και συνιστά καταρχήν προσβολή του δικαιώματος που καθιερώνει το άρθρο 3 (βλέπε *Vladimir Romanov κατά Ρωσίας*, αριθ. 41461/02, § 57, 24 Ιουλίου 2008).

33. Κατά την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων, το Δικαστήριο γενικά εφαρμόζει τον κανόνα της απόδειξης «πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας» (βλέπε *Μπέκος και Κουτρόπουλος κατά Ελλάδας*, αριθ. 15250/02, § 46, ECHR 2005-XIII). Εν τούτοις, η απόδειξη αυτή μπορεί να προκύπτει από το συνδυασμό επαρκώς ισχυρών, σαφών και συνεπών συμπερασμάτων ή παρόμοιων αμάχητων τεκμηρίων ως προς τα πραγματικά περιστατικά. Όταν μόνον οι αρχές έχουν, συνολικά ή εν μέρει, γνώση των επίμαχων περιστατικών, όπως στην περίπτωση προσώπων που βρίσκονται υπό τον έλεγχό τους καθώς τελούν υπό κράτηση, προκύπτουν ισχυρά τεκμήρια για τα πραγματικά περιστατικά σε σχέση με τις σωματικές βλάβες που προκαλούνται κατά τη διάρκεια της κράτησης. Μπορεί μάλιστα να θεωρηθεί ότι το βάρος της αποδείξεως ανήκει στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να παράσχουν ικανοποιητικές και πειστικές εξηγήσεις (βλέπε *Salman κατά Τουρκίας* [GC], αριθ. 21986/93, § 100, ECHR 2000-VII).

34. Όταν έχουν λάβει χώρα διαδικασίες σε εθνικό επίπεδο, δεν είναι αποστολή του Δικαστηρίου να υποκαταστήσει τη δική του εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών με εκείνη των εθνικών δικαστηρίων και, κατά γενικό κανόνα, είναι ευθύνη των εν λόγω δικαστηρίων να αξιολογήσουν τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται ενώπιόν τους (βλέπε *Klaas κατά Γερμανίας*, 22 Σεπτεμβρίου 1993, § 29, Series A no.269). Παρόλο που το Δικαστήριο δε δεσμεύεται από τις διαπιστώσεις των εθνικών δικαστηρίων, υπό φυσιολογικές συνθήκες απαιτεί αδιάσειστα στοιχεία για να αποκλίνει από τις διαπιστώσεις περί των πραγματικών περιστατικών στις οποίες οδηγήθηκαν τα εν λόγω δικαστήρια (βλέπε *Matko κατά Σλοβενίας*, αριθ. 43393/98, § 100, 2 Νοεμβρίου 2006). Όταν ωστόσο έχουν προβληθεί ισχυρισμοί στη βάση των άρθρων 2 και 3 της Σύμβασης, το Δικαστήριο πρέπει να εφαρμόζει μία ιδιαίτερος λεπτομερή εξέταση (βλέπε *Cobzaru κατά Ρουμανίας*, αριθ. 48254/99, § 65, 26 Ιουλίου 2007).

ii) Εφαρμογή των αρχών αυτών στην παρούσα υπόθεση

35. Είναι αδιαμφισβήτητο ότι οι σωματικές βλάβες του προσφεύγοντος, όπως καταδεικνύουν οι ιατρικές εκθέσεις, προκλήθηκαν ενώ βρισκόταν υπό τον έλεγχο της αστυνομίας. Πράγματι, από το φάκελο προκύπτει ότι ο προσφεύγων δεν είχε τραυματισθεί πριν το συμβάν που έλαβε χώρα στις 23 Δεκεμβρίου 2001 στη συνοικία της Άνω Τούμπας στη Θεσσαλονίκη. Επιπλέον, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι διάδικοι δεν ισχυρίστηκαν ότι οι σωματικές βλάβες που υπέστη ο προσφεύγων θα μπορούσαν να ήταν αποτέλεσμα της συμπεριφοράς πολιτών. Βάσει αυτού του ιστορικού και δεδομένης της σοβαρής φύσης των σωματικών βλαβών του προσφεύγοντος, είναι καθήκον της Κυβέρνησης να αποδείξει με πειστικά επιχειρήματα ότι η χρήση βίας δεν ήταν υπερβολική.

36. Καταρχήν, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι ο προσφεύγων τραυματίστηκε κατά τη διάρκεια μιας συνήθους επιχείρησης που οδήγησε σε απρόβλεπτες εξελίξεις. Έτσι, οι αστυνομικοί κλήθηκαν να αντιδράσουν όντας απροετοίμαστοι (βλέπε, a contrario, την προαναφερόμενη απόφαση στην υπόθεση *Matko κατά Σλοβενίας*, § 102, και *Rehbock κατά Σλοβενίας*, αριθ. 29462/95, § 72, ECHR 2000-XII). Λαμβανομένων υπόψη των δυσκολιών του έργου της αστυνόμευσης στις σύγχρονες κοινωνίες, του απρόβλεπτου χαρακτήρα της ανθρώπινης συμπεριφοράς και των επιχειρησιακών επιλογών που πρέπει να γίνονται σε ό,τι αφορά τις προτεραιότητες και τα μέσα, η θετική υποχρέωση πρέπει να

ερμηνεύεται με τρόπο που να μην επιβάλλει δυσβάστακτο βάρος στις αρχές (βλέπε, *Ζελίλωφ κατά Ελλάδα*, αριθ. 17060/03, § 48, 24 Μαΐου 2007).

37. Επιπλέον, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι διάδικοι έχουν παραθέσει αντικρουόμενες εκδοχές ως προς το πώς ο προσφεύγων υπέστη τις σωματικές βλάβες. Για τον λόγο αυτό, το Δικαστήριο θα εκθέσει τις πραγματικές περιστάσεις του συμβάντος όπως αναφέρθηκαν στην απόφαση αριθ. 683/2005 του Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης της 14 Ιανουαρίου 2005 (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 19). Ως προς τούτο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το Πλημμελειοδικείο έκρινε ότι ο προσφεύγων δεν ήταν ένοχος για τα αδικήματα της ελευθέρωσης κρατουμένου, της επίθεσης κατά αστυνομικών και της πρόκλησης σοβαρών σωματικών βλαβών. Ειδικότερα, κατέληξε ότι δεν είχε αποδειχθεί στη διαδικασία ότι ο προσφεύγων είχε τραυματίσει με οποιονδήποτε τρόπο τους αστυνομικούς αλλά ότι η ανάμιξή του ισοδυναμούσε με μία προφορική διαμάχη μεταξύ αυτού και εκείνων ως προς το συμβάν που λάμβανε χώρα έξω από την καφετέρια.

38. Από τα πιο πάνω αποδεδειγμένα κατ'αυτόν τον τρόπο περιστατικά προκύπτει ότι η ανάμιξη του προσφεύγοντος στο συμβάν περιοριζόταν σε μία διένεξη με τους αστυνομικούς κατά τη σύλληψή του. Καταρχήν, το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι οι τρεις αστυνομικοί πρέπει να αισθάνθηκαν ανασφάλεια και να ένιωσαν ευάλωτοι καθώς τους είχε ήδη επιτεθεί φραστικά και σωματικά μια ομάδα ατόμων έξω από την καφετέρια όπου κρυβόταν. Ωστόσο, το Δικαστήριο θεωρεί ότι μία προφορική διένεξη μεταξύ του προσφεύγοντος και των αστυνομικών δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αιτιολογήσει την πρόκληση σημαντικών βλαβών σε αυτόν, δεδομένου ότι, όπως η απόφαση αριθ. 683/2005 ανέφερε, ουδέποτε απείλησε τη σωματική ακεραιότητά τους. Ως προς τούτο, το Δικαστήριο θεωρεί ότι κατά την τήρηση και επιβολή του νόμου, καθήκον των αστυνομικών είναι να ενεργούν με επαγγελματισμό και δέοντα σεβασμό της αξιοπρέπειας του ατόμου υπό την ευθύνη τους. Οι συλλήψεις πρέπει πάντοτε να εκτελούνται με προσεκτικό και συνεπή τρόπο και η χρήση βίας μπορεί να δικαιολογηθεί μονάχα σε περίπτωση βίαιης αντίστασης προς τις διαταγές των αστυνομικών. Εν τούτοις, ακόμα και σε αυτή την περίπτωση, η χρήση βίας πρέπει πάντα να σέβεται τις αρχές της καταλληλότητας και της αναλογικότητας (βλέπε σχετικά τον Κώδικα Δεοντολογίας των Αστυνομικών, πιο πάνω παράγραφος 27).

39. Συνεπώς, λαμβανομένων υπόψη των ισχυρισμών του προσφεύγοντος, οι οποίοι επαληθεύτηκαν από ιατρικές εκθέσεις, των προαναφερόμενων αρχών και των

συνθηκών υπό τις οποίες ο προσφεύγων υπέστη τις σωματικές βλάβες, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν προσκόμισε πειστικά ή αξιόπιστα επιχειρήματα που να εξηγούν ή αιτιολογούν το βαθμό βίας που χρησιμοποιήθηκε κατά του προσφεύγοντος κατά τη σύλληψή του και, κατόπιν, ενώ τελούσε υπό κράτηση στο αστυνομικό τμήμα.

40. Το Δικαστήριο ως εκ τούτου συμπεραίνει ότι το Κράτος είναι υπεύθυνο βάσει του άρθρου 3 για την απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση στην οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων ενώ βρισκόταν στα χέρια της αστυνομίας και ότι υπήρξε παραβίαση αυτής της διάταξης.

β) Ως προς την επάρκεια της έρευνας

i) Γενικές αρχές

41. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι όταν κάποιος υποστηρίζει εύλογα ότι υπέστη σοβαρή κακομεταχείριση από την αστυνομία κατά παράβαση του άρθρου 3, η διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με τη γενική υποχρέωση του Κράτους βάσει του άρθρου 1 της Σύμβασης, απαιτεί κατ' επέκταση τη διεξαγωγή αποτελεσματικής επίσημης έρευνας. Όπως ισχύει και για την έρευνα βάσει του άρθρου 2, η έρευνα αυτή πρέπει να διεξάγεται με τρόπο που επιτρέπει την αναγνώριση και τιμωρία των υπαίτιων. Σε αντίθετη περίπτωση, η γενική απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης και τιμωρίας από το νόμο θα ήταν, παρά τη θεμελιώδη σημασία της, αναποτελεσματική στην πράξη και σε ορισμένες περιπτώσεις θα επέτρεπε σε όργανα του Κράτους να προσβάλλουν τα δικαιώματα αυτών που τίθενται υπό τον έλεγχό τους ευρισκόμενα σε καθεστώς πραγματικής ασυλίας (βλέπε *Assenov και λοιποί κατά Βουλγαρίας*, 28 Οκτωβρίου 1998, § 102, Reports of Judgments and Decisions 1998-VIII, και *Labita κατά Ιταλίας* [GC], no. 26772/95, § 131, ECHR 2000-IV).

42. Η υποχρέωση διερεύνησης δεν είναι μία υποχρέωση αποτελέσματος αλλά μέσων: δεν είναι αναγκαίο κάθε έρευνα να είναι επιτυχής ή να οδηγεί σε συμπεράσματα που συμπίπτουν με την εκδοχή του καταγγέλλοντος σχετικά με τα συμβάντα. Ωστόσο, θα πρέπει να είναι καταρχήν ικανή να οδηγήσει στη στοιχειοθέτηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και, εφόσον οι ισχυρισμοί αποδεικνύονται πραγματικοί, στην αναγνώριση και την τιμωρία των υπαίτιων (βλέπε *Chember κατά Ρωσίας*, αριθ. 7188/03, § 61, 3 Ιουλίου 2008 και *Paul*

and Audrey Edwards κατά Ηνωμένου Βασιλείου, αριθ. 46477/99, § 71, ECHR 2002-II).

43. Η έρευνα μιας σοβαρής καταγγελίας για κακομεταχείριση πρέπει να είναι εξονυχιστική. Αυτό σημαίνει ότι οι αρχές πρέπει πάντοτε να καταβάλλουν σοβαρές προσπάθειες για την εξακρίβωση των συμβάντων και δεν πρέπει να στηρίζονται σε βεβιασμένα ή αβάσιμα συμπεράσματα για να κλείσουν την έρευνά τους ή για να στηρίξουν τις αποφάσεις τους (βλέπε την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Asenov*, §§ 103 και επ.). Οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα εύλογα μέτρα που είναι διαθέσιμα για να εξασφαλίζουν τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν το περιστατικό, μεταξύ δε άλλων τις καταθέσεις αυτοπτών μαρτύρων και ιατροδικαστικές εκθέσεις (βλέπε *Mikheyev κατά Ρωσίας*, αριθ. 77617/01, § 108, 26 Ιανουαρίου 2006). Οποιοδήποτε ελάττωμα στην έρευνα το οποίο υπονομεύει την ικανότητά της να αποδείξει την αιτία των σωματικών βλαβών ή την ταυτότητα των υπαιτίων κινδυνεύει να παραβιάσει αυτόν τον κανόνα.

ii) Εφαρμογή αυτών των αρχών στην παρούσα υπόθεση

44. Το Δικαστήριο θεωρεί καταρχήν ότι τα ιατρικά αποδεικτικά στοιχεία και τα παράπονα του προσφεύγοντος τα οποία υποβλήθηκαν στις αρμόδιες εθνικές αρχές, δημιούργησαν τουλάχιστον μία εύλογη υποψία ότι οι σωματικές βλάβες του μπορεί να είχαν προκληθεί από υπερβολική χρήση βίας. Ως είχαν, τα παράπονά του αποτέλεσαν μία υποστηρίξιμη αιτίαση για την οποία οι ελληνικές αρχές όφειλαν να διεξάγουν μία αποτελεσματική έρευνα.

45. Σε ό,τι αφορά την παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι διεξήχθη τόσο διοικητική έρευνα όσο και δικαστική διαδικασία κατόπιν των καταγγελλόμενων συμβάντων. Σε ό,τι αφορά τη διοικητική έρευνα, το Δικαστήριο σημειώνει κατά πρώτον ότι αυτή ανατέθηκε σε ένα ειδικό αξιωματικό της αστυνομίας που χειρίζεται διοικητικές έρευνες και όχι σε ένα αστυνομικό που υπηρετούσε στο ίδιο αστυνομικό τμήμα με τα άτομα που υπόκειντο σε πειθαρχική εξέταση. Το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι τούτο είναι ένα στοιχείο που αυξάνει την ανεξαρτησία της έρευνας, καθώς ο αξιωματικός που διεξήγαγε την εν λόγω έρευνα ήταν, καταρχήν, ανεξάρτητος από εκείνους που εμπλέκονταν στα συμβάντα.

46. Εν τούτοις, ως προς τον εξονυχιστικό χαρακτήρα της έρευνας, το Δικαστήριο παρατηρεί μία επιλεκτική και κάπως ασυνεπή προσέγγιση ως προς την αξιολόγηση των αποδείξεων από την ερευνούσα αρχή. Ειδικότερα, το Δικαστήριο

επισημαίνει ότι η Κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι είκοσι οκτώ μάρτυρες εξετάστηκαν κατά την έρευνα. Εν τούτοις, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η διοικητική έρευνα περιελάμβανε αποσπάσματα από τις καταθέσεις που είχαν δώσει κυρίως ο προσφεύγων, δύο γνωστοί του που ήταν παρόντες στη σκηνή του συμβάντος και κάποια άλλα άτομα που κατηγορούνταν ότι είχαν επιτεθεί κατά των αστυνομικών. Είναι ομοίως προφανές από το σχετικό πόρισμα ότι ο αξιωματικός βάσισε τα συμπεράσματά του κυρίως στις καταθέσεις που έδωσαν οι αστυνομικοί που εμπλέκονταν στο συμβάν. Διαπίστωσε έτσι, αρχικά, ότι η βίαιη συμπεριφορά των αστυνομικών προέκυπτε από τις καταθέσεις των ατόμων που είχαν προκαλέσει τις παράνομες πράξεις. Ωστόσο, δεν θεώρησε ότι οι καταθέσεις αυτές ήταν αξιόπιστες για δύο λόγους: κατά πρώτον, διότι αναμφισβήτητα αντανakλούσαν προσωπικές απόψεις και εκτιμήσεις που θα βοηθούσαν τον κατηγορούμενο στη δίκη και, κατά δεύτερον, διότι θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποτελούσαν υπερασπιστική τακτική των γνωστών του προσφεύγοντος, οι οποίοι ήδη αντιμετώπιζαν βαριές κατηγορίες και των οποίων οι καταθέσεις σκοπό είχαν να πλήξουν την αξιοπιστία των αστυνομικών (βλέπε πιο πάνω απόφαση *Ζελίλωφ*, § 60).

47. Εν τούτοις, η διοικητική εξέταση δέχθηκε την αξιοπιστία των καταθέσεων των αστυνομικών, θεωρώντας ότι «Δεν αποδείχθηκαν όλες οι μαρτυρίες. Αντίθετα, οι αστυνομικοί (που συμμετείχαν στο περιστατικό) τις διέψευσαν. Οι τελευταίοι επέμειναν στις καταθέσεις τους ότι δεν ασκήθηκε βία στο αστυνομικό τμήμα και ότι όλες οι σωματικές βλάβες που υπέστησαν οι πολίτες προκλήθηκαν πριν από την προσαγωγή τους στο αστυνομικό τμήμα». Κατά τη γνώμη του Δικαστηρίου, στην διοικητική εξέταση χρησιμοποιήθηκαν διαφορετικά μέτρα και σταθμά κατά την αξιολόγηση των μαρτυρικών καταθέσεων, καθώς οι καταθέσεις των πολιτών που συμμετείχαν στο περιστατικό θεωρήθηκαν υποκειμενικές, ενώ εκείνες των αστυνομικών όχι. Ωστόσο, έπρεπε να έχει αμφισβητηθεί η αξιοπιστία και των τελευταίων, καθώς αντικείμενο της διοικητικής εξέτασης ήταν να διαπιστωθεί επίσης αν οι αστυνομικοί είχαν πειθαρχικές ευθύνες (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Ζελίλωφ* και *Ognyanova και Choban κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 46317/99, § 99, 23 Φεβρουαρίου 2006).

48. Επιπλέον, όσον αφορά τη δικαστική διαδικασία που εισήχθη κατά των αστυνομικών, το Δικαστήριο παρατηρεί καταρχήν ότι η δικαστική έρευνα δε διεξήχθη από τις αρμόδες αρχές με δική του πρωτοβουλία αλλά μόνο από τον προσφεύγων κατέθεσε μήνυση. Κατά δεύτερον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι στις

15 Σεπτεμβρίου 2005, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης παρέπεμψε τον αστυνομικό σε δίκη με τις κατηγορίες, μεταξύ άλλων, της πρόκλησης σοβαρών σωματικών βλαβών στον προσφεύγοντα μόνο για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο αυτός κρατείτο στο αστυνομικό τμήμα. Εν τούτοις, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών δέχθηκε στην ίδια απόφαση ότι ο προσφεύγων είχε προφανώς τραυματισθεί κατά τη σύλληψή του και κατόπιν αυτής. Ομοίως δέχθηκε ότι ο αστυνομικός Α. είχε καταθέσει ενώπιον του πλημμελειοδικείου ότι ο προσφεύγων είχε κτυπηθεί κατά τη διάρκεια της σύλληψής του. Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η παραπομπή σε δίκη του κατηγορούμενου αστυνομικού μόνο για τα συμβάντα που έλαβαν χώρα αφού ο προσφεύγων προσήχθη στο αστυνομικό τμήμα στέρησαν από το Εφετείο Θεσσαλονίκης τη δυνατότητα να ερευνήσει το ζήτημα της ποινικής ευθύνης για τις σωματικές βλάβες που φέρονται να προκλήθηκαν κατά τη σύλληψη του προσφεύγοντος. Καθίσταται ακόμα πιο δύσκολο να κατανοήσει κανείς την άποψη του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών καθώς δεν αναφέρθηκε στους λόγους για τους οποίους αποκλείστηκε η ποινική ευθύνη του κατηγορουμένου ως προς το χρονικό διάστημα πριν την κράτηση του προσφεύγοντος στο αστυνομικό τμήμα, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η ίδια αρχή είχε ρητά δεχθεί στο σώμα της ίδιας απόφασης ότι ο τελευταίος είχε τραυματισθεί κατά τη διάρκεια της σύλληψής του.

49. Επιπλέον, κάνοντας διάκριση μεταξύ των καταγγελλόμενων πράξεων που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια και μετά από τη σύλληψη του προσφεύγοντος, το αιτιολογικό του Εφετείου Θεσσαλονίκης χαρακτηριζόταν από μία σχετική ασυνέπεια όσον αφορά τις δικονομικές υποχρεώσεις του Κράτους βάσει του άρθρου 3. Ειδικότερα, ένας αριθμός αυτοπτών μαρτύρων, μεταξύ των οποίων αστυνομικοί, δήλωσαν, είτε άμεσα ή έμμεσα, ότι ο προσφεύγων είχε ήδη τραυματισθεί μέχρι την προσαγωγή του στο αστυνομικό τμήμα. Εν συνεχεία, το εφετείο αθώωσε τον αστυνομικό Α. για την κατηγορία της πρόκλησης σοβαρών σωματικών βλαβών εντοπίζοντας κάποιες αντιφάσεις στις καταθέσεις του προσφεύγοντος ως προς το άτομο που ήταν υπαίτιο για τις σωματικές βλάβες του και τον τόπο όπου τον είχαν χτυπήσει. Συμπέρανε συγκεκριμένα ότι ο προσφεύγων είχε δηλώσει ενώπιον του δικαστηρίου ότι οι σωματικές βλάβες του είχαν προκληθεί από τον αστυνομικό Α., ο οποίος τον είχε κακομεταχειριστεί μέσα στο αστυνομικό τμήμα, ενώ ο αυτόπτης μάρτυρας κύριος Μ. και οι αστυνομικοί Κ. και Ν. δήλωσαν ότι ήταν ήδη τραυματισμένος όταν έφθασε στο αστυνομικό τμήμα. Εκτός από το γεγονός ότι ο

προσφεύγων στην πραγματικότητα υποστήριξε ενώπιον του Εφετείου Θεσσαλονίκης ότι οι σωματικές βλάβες του ήταν αποτέλεσμα κακομεταχείρισης στην οποία υποβλήθηκε πριν και μετά την προσαγωγή του στο αστυνομικό τμήμα, γεγονός παραμένει ότι το εφετείο στήριξε το αιτιολογικό του σε καταθέσεις που αποδείκνυαν ότι είχε πράγματι τραυματιστεί κατά τη σύλληψή του. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, η χρήση αποδείξεων ικανών να στοιχειοθετήσουν την ποινική ευθύνη του κατηγορούμενου αστυνομικού σε ένα πρώιμο στάδιο των γεγονότων ως μέσο απαλλαγής του από τις κατηγορίες για τη μετέπειτα συμπεριφορά του ισοδυναμεί με λογική αντίφαση η οποία παραβιάζει τη δικονομική υποχρέωση των εθνικών αρχών να προσπαθήσουν σοβαρά να ανακαλύψουν τι συνέβη στην πορεία των καταγγελλόμενων συμβάντων στο σύνολό τους.

50. Υπό το φως των προαναφερόμενων ελλείψεων στη διοικητική και δικαστική έρευνα, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι αυτές δεν ήταν επαρκώς αποτελεσματικές. Το Δικαστήριο κρίνει συνεπώς ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης ως προς το διαδικαστικό σκέλος του για τον λόγο ότι τόσο η διοικητική όσο και η δικαστική έρευνα επί της επικαλούμενης κακομεταχείρισης ήταν αναποτελεσματικές.

51. Τέλος, το Δικαστήριο κρίνει ότι, λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους για τους οποίους διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 3 ως προς τη διαδικαστική πλευρά του, δεν συντρέχει λόγος να εξετάσει χωριστά την αιτίαση ως προς το άρθρο 13 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

52. Ο προσφεύγων παραπονέθηκε για τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας που εισήχθη κατά των αστυνομικών και τη διοικητική διαδικασία η οποία ακόμα εκκρεμούσε στην παρούσα υπόθεση. Παραπονέθηκε επίσης ότι η απόφαση αριθ. 1870/2006 είχε ελαττώματα και στερείτο επαρκούς αιτιολογίας και ότι, εν γένει, στερήθηκε μία δίκαιη δίκη. Ειδικότερα, υποστήριξε ότι η συμμετοχή δύο ερευνητών αστυνομικών στην ποινική διαδικασία ως μαρτύρων παραβίασε την αρχή της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας. Υποστήριξε ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης. Επιπλέον, ο προσφεύγων παραπονέθηκε στη βάση του άρθρου 6 § 2 της Σύμβασης ότι το τεκμήριο αθωότητάς του παραβιάστηκε λόγω της αιτιολογίας

της απόφασης αριθ. 1870/2006 στην οποία οι αστυνομικοί είχαν αθωωθεί. Τα σχετικά τμήματα του προαναφερόμενου άρθρου έχουν ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως.

...

2. Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του.»

A. Ως προς τη διάρκεια της ποινικής και διοικητικής διαδικασίας

1. Επί του παραδεκτού

53. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

54. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι η διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον τόσο των ποινικών όσο και των διοικητικών δικαστηρίων παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» την οποία καθιερώνει το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης.

55. Η Κυβέρνηση ισχυρίστηκε από την πλευρά της ότι οι δικαστικές αρχές που δίκασαν τις υποθέσεις εξέδωσαν τις αποφάσεις τους εντός λογικής προθεσμίας.

56. Σε ό,τι αφορά την ποινική διαδικασία, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 22 Ιανουαρίου 2002 με την κατάθεση της μήνυσης του προσφεύγοντος ως πολιτική αγωγή, και περατώθηκε στις 26 Μαΐου 2006, με την απόφαση επί των αιτιάσεών του. Διήρκεσε επομένως τέσσερα έτη και περίπου τέσσερις μήνες για ένα βαθμό δικαιοδοσίας.

57. Σε ό,τι αφορά τη διοικητική διαδικασία, η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 5 Μαρτίου 2003, με την κατάθεση αγωγής αποζημίωσης από τον προσφεύγοντα. Από το φάκελο προκύπτει ότι η υπόθεση εκκρεμεί ακόμα ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων.

58. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας πρέπει να εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία, και ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών, καθώς και της σημασίας της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

59. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (*ibid.*).

60. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, εν προκειμένω, η διάρκεια της ποινικής και διοικητικής διαδικασίας ήταν υπερβολική και δεν συνάδει προς την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 ως προς τούτο.

B. Ως προς το δίκαιο της ποινικής διαδικασίας και το τεκμήριο της αθωότητας

1. Επί του παραδεκτού

61. Σε ό,τι αφορά την επικαλούμενη συμμετοχή των δύο ερευνώντων αστυνομικών στην ποινική διαδικασία ως μαρτύρων, το Δικαστήριο σημειώνει ότι δεν υπάρχουν πληροφορίες στο φάκελο ότι ο προσφεύγων προέβαλε αυτή την αιτίαση ενώπιον του Εφετείου Θεσσαλονίκης για να εξαιρεθούν οι καταθέσεις τους.

Έπεται ότι η αιτίαση αυτή είναι απαράδεκτη βάσει του άρθρου 35 § 1 λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων.

62. Σε ό,τι αφορά την αιτίαση βάσει του άρθρου 6 § 2 της Σύμβασης, το Δικαστήριο θεωρεί ότι ακόμα κι αν γίνει δεκτή η *ratione materiae* συμβατότητά της προς τη Σύμβαση και η εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων ως προς τούτο, η αιτίαση αυτή δε φανερώνει καμία ένδειξη παραβίασης της αρχής του τεκμηρίου της αθωότητας.

Συνεπώς, έπεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη σύμφωνα με το άρθρο 35 § 3 και 4 της Σύμβασης.

63. Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η αιτίαση ως προς την επικαλούμενη άρνηση μίας δίκαιης δίκης ενώπιον του Εφετείου Θεσσαλονίκης και η έλλειψη επαρκούς αιτιολογίας της απόφασης αριθ. 1870/2006 δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει περαιτέρω ότι δεν προσκρούει σε άλλους λόγους απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

2. Ως προς την ουσία

64. Το Δικαστήριο κρίνει ότι λαμβανομένων υπόψη των λόγων για τους οποίους διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 3 ως προς το διαδικαστικό σκέλος του, δε συντρέχει λόγος να εξετάσει χωριστά την αιτίαση στη βάση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης σε ό,τι αφορά την επικαλούμενη άρνηση μίας δίκαιης δίκης ενώπιον του Εφετείου Θεσσαλονίκης και την έλλειψη επαρκούς αιτιολογίας της απόφασης αριθ. 1870/2006.

III. ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 8 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

65. Ο προσφεύγων παραπονέθηκε ότι οι επικαλούμενες συκοφαντικές ένορκες καταθέσεις των αστυνομικών που οδήγησαν στην επιβολή περιοριστικών μέτρων σε βάρος του και σε δημόσια δίκη αποτέλεσαν προσβολή της φήμης του και ως εκ τούτου της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του. Υποστήριξε ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 8 της Σύμβασης το οποίο έχει ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.

2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξει επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αύτη προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον διά την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την

πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων.»

Επί του παραδεκτού

66. Λαμβάνοντας υπόψη τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος υπό το φως όλων των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του, το Δικαστήριο κρίνει ότι, στο μέτρο που τα ζητήματα για τα οποία παραπονείται υπάγονται στην αρμοδιότητά του, δε φανερώνουν καμία ένδειξη παραβίασης του δικαιωμάτων και ελευθεριών που καθιερώνει η Σύμβαση.

Συνεπώς, έπεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη σύμφωνα με το άρθρο 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

67. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

68. Ο προσφεύγων αξίωσε 30.000 ευρώ για το φόβο, την οδύνη και τη βλάβη που υπέστη.

69. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η αξίωση του προσφεύγοντος είναι αυθαίρετη αλλά άφησε στη διακριτική ευχέρεια του Δικαστηρίου το ζήτημα της αποζημίωσης για ηθική βλάβη.

70. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων αναμφίβολα υπέστη ηθική βλάβη την οποία δεν αποζημιώνει επαρκώς η διαπίστωση των παραβάσεων. Λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες συνθήκες της υπόθεσης και αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα 17.000 ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

71. Ο προσφεύγων αξίωσε 1.500 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε για την εκπροσώπησή του από το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι ενώπιον του Δικαστηρίου. Για το ποσό αυτό προσκομίζει τιμολόγιο. Ζήτησε επίσης το ποσό αυτό να καταβληθεί απευθείας στους εκπροσώπους του, σε ξεχωριστό λογαριασμό.

72. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι τα αιτούμενα έξοδα και η δικαστική δαπάνη πρέπει να έχουν όντως καταβληθεί και να είναι εύλογο το ύψος τους.

73. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας και της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (βλέπε, για παράδειγμα, *Sahin κατά Γερμανίας* [GC], no. 30943/96, § 105, ECHR 2003-VIII).

74. Στην παρούσα υπόθεση, λαμβανομένων υπόψη των προαναφερόμενων κριτηρίων, του αριθμού και της πολυπλοκότητας των ζητημάτων που εξετάστηκαν και της σημαντικής συνεισφοράς του Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι, το Δικαστήριο επιδικάζει το αιτούμενο ποσό, ήτοι 1.500 ευρώ, το οποίο θα καταβληθεί σε τραπεζικό λογαριασμό που θα υποδείξει ο εκπρόσωπος του προσφεύγοντος (βλέπε *Stoica κατά Ρουμανίας*, αριθ. 42722/02, § 142, 4 Μαρτίου 2008).

Γ. Τόκοι υπερημερίας

75. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από τα άρθρα 3, 6 § 1, όσον αφορά τη διάρκεια της επίδικης διαδικασίας, την επικαλούμενη μη δίκαιη δίκη και την έλλειψη επαρκούς

αιτιολογίας της απόφασης του Εφετείου Θεσσαλονίκης αριθ. 1870/2006, και από το άρθρο 13, και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης ως προς τη μεταχείριση που υπέστη ο προσφεύγων στα χέρια της αστυνομίας.*

3. *Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης ως προς το ότι οι αρχές δεν διεξήγαγαν μία αποτελεσματική διοικητική και δικαστική διερεύνηση του συμβάντος.*

4. *Αποφαίνεται ότι δε συντρέχει λόγος να εξετάσει χωριστά την αιτίαση την ελκόμενη από το άρθρο 13 της Σύμβασης.*

5. *Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης ως προς τη διάρκεια της ποινικής και διοικητικής διαδικασίας.*

6. *Αποφαίνεται ότι δε συντρέχει λόγος να εξετάσει χωριστά τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από το άρθρο 6 § 1, όσον αφορά την επικαλούμενη μη δίκαιη δίκη και την έλλειψη επαρκούς αιτιολογίας της απόφασης αριθ. 1870/2006 του Εφετείου Θεσσαλονίκης.*

7. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 17.000 (δεκαεπτά χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 1.500 (χίλια πεντακόσια) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη τα οποία θα καταβληθούν σε τραπεζικό λογαριασμό που θα υποδείξει ο εκπρόσωπος του προσφεύγοντος,

γ) όα, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

Συντάχθηκε στην αγγλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 14 Ιανουαρίου 2010 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα αγγλικά.

Αθήνα, 28 Φεβρουαρίου 2010.

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος